

„PORADNIK ABC ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH”

*Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
Europa inwestująca w obszary wiejskie
Szkolenie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach osi 4 LEADER
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013*

Poradnik

Jak utworzyć organizację pozarządową ?

Spis treści

Wstęp	4
1 Podstawa Prawna	5
2 Pojęcie organizacji pozarządowej	6
3 Stowarzyszenie	8
4 Fundacja	16
5 Działalność statutowa organizacji pozarządowych	18
6 Działalność gospodarcza	20
7 Rodzaje większości w procedurze głosowania	21
8 Krajowy Rejestr Sądowy	22
Podsumowanie	29

Wstęp

Współcześnie można zaobserwować wzrost zainteresowania mieszkańców społeczności lokalnych tworzeniem organizacji pozarządowych. Tzw. „trzeci sektor” przejmuje znaczną część zadań publicznych realizowanych głównie przez jednostki samorządu terytorialnego, a w szczególności gminy.

Organizacje pozarządowe mogą być tworzone w różnych formach prawnych, przede wszystkim jednak występują jako: stowarzyszenia czy też fundacje.

Właściwe przepisy prawa powszechnie obowiązującego wprowadzają wymogi dotyczące podstawowych elementów regulacji statutowej, kształtu organów wewnętrznych i ich kompetencji. Podstawowe znaczenie w procedurze tworzenia tych organizacji ma tzw. „Zebranie Założycielskie” i jego poszczególne etapy. Jednakże dodatkowym wymogiem jest procedura rejestracyjna w Krajowym Rejestrze Sądowym, która decyduje o powstaniu nowej organizacji pozarządowej w systemie prawa.

Przygotowany poradnik stanowi kompendium podstawowej wiedzy w zakresie tworzenia organizacji pozarządowych i ich rejestracji w KRS-ie.

1. Podstawa prawna

Podstawę prawną dla różnych form organizacyjnych organizacji pozarządowych stanowią następujące akty prawne:

1. ustawa z dnia 8 października 1982 r. o społeczno - zawodowych organizacjach rolników (Dz. U. Nr 32, poz. 217);
2. ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (t.j. Dz. U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203);
3. ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855);
4. ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2001 r., Nr 81, poz. 889, ze zm.);
5. ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 17, poz. 209 ze zm.);
6. ustawa z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 154, poz. 1799, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391 i Nr 60, poz. 535);
7. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.);
8. ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.);
9. ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 715)
10. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wzorów urzędowych formularzy wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu i miejsca ich udostępnienia (Dz. U. Nr 188, poz. 1846);
11. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia

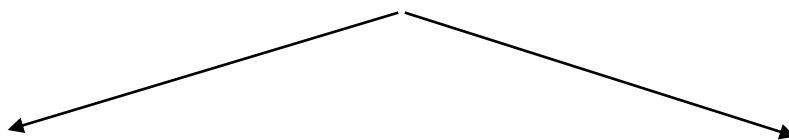
rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz. U. Nr 186, poz. 1821);

2. Pojęcie organizacji pozarządowej

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 3 ust. 2) – definiuje organizację pozarządową:

„O r g a n i z a c j a m i p o z a r z ą d o w y m i s ą, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia”.

Organizacje pozarządowe dzielimy na dwie grupy podmiotów

- posiadające osobowość prawną
(stowarzyszenia, fundacje,
partie polityczne, związki zawodowe),

- nie posiadające osobowości prawnej
(np. stowarzyszenia zwykłe, uczelniane
organizacje studenckie, koła gospodyń
wiejskich).

Natomiast o status organizacji pożytku publicznego mogą starać się wyłącznie organizacje pozarządowe, z wyłączeniem organizacji wymienionych w art. 3 ust. 4 ustawy

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do których nie stosuje się działu II ustawy, czyli:

1. partii politycznych,
2. związków zawodowych i organizacji pracodawców,
3. samorządów zawodowych,
4. fundacji, których jedynym fundatorem jest Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, chyba że:

- istnieje przepis odrębny, który wprowadza inne rozwiązania,
- majątek tej fundacji nie jest w całości mieniem państwowym, mieniem komunalnym lub mieniem pochodzącym z finansowania środkami publicznymi w rozumieniu ustawy o finansach publicznych,
- fundacja prowadzi działalność statutową w zakresie nauki, w szczególności na rzecz nauki;

5. fundacji utworzonych przez partie polityczne.

Z kolei o status organizacji pożytku publicznego mogą ubiegać się tzw. podmioty zrównane w ustawie z organizacjami pozarządowymi, czyli osoby prawne i jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Na liście podmiotów zarejestrowanych jako organizacje pożytku publicznego znajdują się, poza fundacjami i stowarzyszeniami, inne podmioty takie jak: parafie, izby przemysłowo-handlowe, izby rolnicze, spółki z o.o. (bez przedsiębiorstwa), straże pożarne.

Wyłączone podmioty z organizacji pozarządowych – to podmioty sektora finansów publicznych:

- 1) organy władzy publicznej, organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały, a także jednostki samorządu terytorialnego i ich organy oraz związki;
- 2) jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych;
- 3) fundusze celowe;
- 4) państwowe szkoły wyższe;
- 5) jednostki badawczo-rozwojowe;
- 6) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;
- 7) państwowe lub samorządowe instytucje kultury;
- 8) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i zarządzane przez nie fundusze;
- 9) Narodowy Fundusz Zdrowia;
- 10) Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;
- 11) państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego.

3. Stowarzyszenie

Wymogi ustawowe (art. 2 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach):

- dobrowolne,
- samorządne,
- trwałe zrzeszenie,
- tworzone w celach niezarobkowych ,
- forma prawna przewidziana dla grupy osób, które mają wspólny cel lub problem i dążą do podjęcia wspólnych działań o charakterze sformalizowanym,

- rozbudowane pojęcie członkostwa – zwyczajny, wspierający, honorowy,
- działalność oparta na społecznej (nieodpłatnej) pracy swoich członków,
- wspólne dążenie do realizacji określonego w statucie celu,
- podstawowe znaczenie mają członkowie tworzący i razem realizujący wspólny cel,
- członkowie samodzielnie decydują, jakie cele chcą realizować, określają programy działania i struktury organizacyjne,
- najwyższą władzą stowarzyszenia jest walne zebranie członków – do jego kompetencji należą: decyzje o rozwiązaniu stowarzyszenia, zmianie statutu, wyborze władz,
- do założenia potrzeba co najmniej 15 założycieli,
- spadek liczby członków poniżej 15, oznacza rozwiązanie stowarzyszenia (art. 31 pkt 1),
- założyciele uchwalają statut stowarzyszenia i dokonują wyboru komitetu założycielskiego (art. 9),

Projekt powinien zostać przygotowany wcześniej – przed zwołaniem Zebrania Założycielskiego – dostarczony do wglądu wszystkim członkom stowarzyszenia.

Procedura tworzenia stowarzyszenia

1. Zebranie założycielskie

Pierwszy etap do zarejestrowania stowarzyszenia to zwołanie Zebrania Założycielskiego, na którym zostanie podjęta uchwała o powołaniu stowarzyszenia. Wymogi formalne:

- ustalenie terminu Zebrania oraz miejsca jego przeprowadzenia,
 - obligatoryjne uczestnictwo co najmniej 15 członków - członkowie założyciele,
- (dla bezpieczeństwa podjętych aktów prawnych zasadne jest uczestnictwo większej liczby osób),

- wskazanie osoby, która sprawnie poprowadzi Zebranie oraz sekretarza, który sporządzi protokół z obrad.

Przebieg Zebrania Założycielskiego

- Przedstawienie celu Zebrania oraz jego uczestników,
- Ustalenie sposobu głosowania i podejmowania uchwał,
- Wybór:
 - przewodniczącego (prowadzi Zebranie),
 - sekretarza (sporządza protokół z Zebrania),

Kandydaci mogą zgłosić się sami lub zostać zgłoszeni przez inne osoby. Ostateczny wybór dokonywany jest w głosowaniu jawnym – funkcję obejmują osoby, które uzyskały najwięcej głosów.

- Podjęcie uchwały o powołaniu stowarzyszenia,
- Przedstawienie projektu statutu i dyskusja nad nim, zgłaszanie i ewentualne

zatwierdzenie poprawek oraz uwag,

- Podjęcie uchwały o przyjęciu statutu,
- Zgłoszenie kandydatów i wybór Komitetu Założycielskiego Stowarzyszenia (np. 3 osoby),

Głosowanie jawne - podjęcie uchwały o wyborze Komitetu Założycielskiego.

- Wybór władz stowarzyszenia:
 - Zarząd,
 - Komisja Rewizyjna - organ kontroli wewnętrznej,

(podjęcie 2 uchwał o wyborze władz),

- Zamknięcie zebrania.

2. stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisu do KRS,

Postępowanie o rejestrację - sąd przesyła odpis wniosku wraz ze statutem, listą założycieli oraz protokołem z wyboru komitetu założycielskiego organowi nadzorującemu, który ma prawo wypowiedzieć się w sprawie wniosku. Nadzór nad stowarzyszeniami i związkami stowarzyszeń sprawują starostowie lub prezydenci miast na prawach powiatu.

Wybrane dokumenty z Zebrania Założycielskiego

Lista członków założycieli:

- imię i nazwisko;
- data i miejsce urodzenia;
- adres zameldowania;
- własnoręczny podpis.

Listę można wcześniej przygotować lub uzupełnić o brakujące informacje przed Zebraniem lub w trakcie jego trwania. Lista – po nazwie nagłówkowej – powinna zawierać oświadczenie członków założycieli o:

- posiadaniu obywatelstwa polskiego,
- pełnej zdolności do czynności prawnych,
- pełni praw publicznych,

(art. 3 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach).

Ważne !

Listę powinno się przygotować w dwóch egzemplarzach i poprosić uczestników spotkania o podpisanie obu egzemplarzy. Stowarzyszenie powinno posiadać oryginał listy we własnej dokumentacji - trzeci egzemplarz.

Statut stowarzyszenia

Art. 10 Prawa o stowarzyszeniach - statut powinien zawierać następujące elementy:

- nazwę własną - odróżniającą dane stowarzyszenie od innych organizacji, instytucji itp.);
- teren działania i siedzibę – obszar gminy, powiatu, województwa lub obszar RP; w momencie tworzenia można wskazać tymczasową siedzibę - nie ma obowiązku przedłożenia umowy w chwili składania wniosku do KRS o rejestrację nowej fundacji lub stowarzyszenia. Umowa (użyczenia czy najmu) będzie wymagana po zarejestrowaniu w KRS - w urzędzie skarbowym o nadanie organizacji numeru NIP. W początkowej fazie stowarzyszenia i fundacje mają swoje siedziby w lokalu użyczonym przez członka zarządu lub członka organizacji.
- cele i sposoby ich realizacji - uwzględnić działalność oraz jej zakres, dostosować cele do aktualnie obowiązującego ustawodawstwa - ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- sposób nabycia / przyczyny utraty członkostwa - obowiązek unormowania w statucie zasad nabycia i utraty statusu członka stowarzyszenia. Jasne reguły i warunki przyjęcia nowych osób w poczet członków oraz przesłanki pozbawienia członkostwa, np.:
 - uchylanie się od wypełniania obowiązków wobec stowarzyszenia,
 - nie wpłacanie składek członkowskich,
 - brak zaangażowania w prace stowarzyszenia,
 - nie uczestniczenie w Walnych Zebraniach,
 - brak lojalności wobec stowarzyszenia.
- prawa i obowiązki członków – równomierność praw w stosunku do obowiązków;
- władze stowarzyszenia, sposób ich wyboru, kompetencje – przewidziane dla organów – zapisane w taki sposób aby nie pojawiły się konflikty w ich realizacji;
- zasady działania: Walnego Zebrania Członków, Zarządu, Komisji Rewizyjnej;

- sposób reprezentowania, zaciągania zobowiązań majątkowych, warunki ważności uchwał;
- sposób uzyskiwania środków finansowych i płacenia składek członkowskich;
- zasady wprowadzania zmian w statucie;
- sposób rozwiązania się stowarzyszenia.

Struktura i kompetencje organów stowarzyszenia - przykłady

Istotne jest właściwe określenie kompetencji, zadań stojących przed:

- Walnym Zebraniem Członków Stowarzyszenia,
- Zarządem,
- Komisją Rewizyjną,

oraz zasad ich funkcjonowania.

Przykładowe zadania Walnego Zebrania Członków:

1. wybór przewodniczącego,
2. wybór przewodniczących i członków komisji,
3. uchwalanie preliminarza dochodów i wydatków stowarzyszenia na rok następny,
4. przyjęcie uchwały w sprawie absolutorium dla Zarządu,
5. wybór i odwołanie prezesa, wiceprezesów i sekretarza Zarządu,
6. stwierdzanie wygaśnięcia i pozbawienia członkostwa zwyczajnego, przyjmowanie nowych członków zwyczajnych,
7. przyznawanie członkostwa honorowego,
8. uchwalanie rocznego programu działania stowarzyszenia,

9. podejmowanie uchwał w sprawie mienia stowarzyszenia, gdy przekracza to zakres zwykłego zarządu,
10. dokonywanie zmian w statucie.

Przykładowe zadania Zarządu:

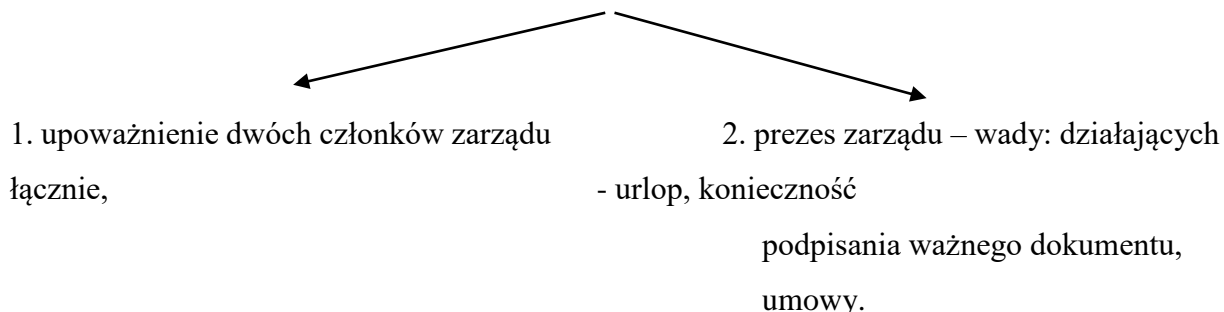
1. reprezentowanie stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
2. wykonywanie uchwał Zebrania Członków,
3. uchwalanie okresowych planów działania i preliminarzy budżetowych,
4. powoływanie i rozwiązywanie komisji problemowych,
5. przyjmowanie i skreślanie członków,
6. zarządzanie majątkiem i funduszami zgodnie z obowiązującymi przepisami,
7. składanie sprawozdań z działalności stowarzyszenia.

Czynności przewidziane dla Komisji Rewizyjnej:

1. przeprowadzanie okresowych kontroli działalności statutowej i finansowej stowarzyszenia pod względem celowości, prawidłowości i zgodności z obowiązującymi przepisami, postanowieniami statutu oraz uchwałami Zebrania,
2. wydawanie zaleceń pokontrolnych w przypadku stwierdzenia uchybień w działalności, określenie terminów oraz sposobów ich usunięcia,
3. składanie sprawozdań z całokształtu swej działalności na Zebraniu oraz stawianie wniosku o udzielenie lub odmowę udzielenia absolutorium ustępującemu Zarządowi,
4. składanie zastrzeżeń w stosunku do projektowanych uchwał, postanowień i przedsięwzięć Zarządu,
5. prawo występowania z żądaniem zwołania Zebrania lub złożenie wniosku o zwołanie posiedzenia Zarządu w przypadkach stwierdzenia niezgodnych z prawem lub Statutem bądź istotnymi interesami stowarzyszenia.

Sposób reprezentacji stowarzyszenia

Możliwość wprowadzenia wymogu kontrasygnaty skarbnika na dokumentach finansowych stowarzyszenia.

Organizacje pożytku publicznego zobowiązane są posiadać statutowy kolegialny organ kontroli lub nadzoru (art. 20 pkt 6). Ponadto osoby zasiadające w takim organie kontroli muszą spełniać dodatkowe kryteria wskazane w ustawie. Osoby będące członkami organu kontrolnego nie mogą:

- być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,
- być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej.

Mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż określone w art. 8 pkt 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

Realizacja wskazanych wyżej wymogów wiązać się będzie w praktyce z koniecznością zmiany statutu.

W art. 20 pkt 7 ustawy o organizacjach pożytku publicznego i o wolontariacie uregulowano katalog zakazów, których podstawowym celem jest zachowanie przejrzystości działania samej organizacji oraz uniemożliwienie wyprowadzania majątku poza strukturę organizacji. Wymienione w tym przepisie zakazy powinny zostać wprowadzone do statutów organizacji. Katalog ten zawiera następujące zakazy:

- udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi pracownicy pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”,
- przekazywania jej majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,
- wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika ze statutowego celu organizacji,
- zakupu na szczególnych zasadach towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich.

4. Fundacja

Elementy istotne formy organizacyjnoprawnej:

1. forma organizacyjna unormowana w ustawie,
2. przepisy prawa w zasadzie nie określają minimalnego majątku do założenia fundacji, (praktyka sądów rejestrowych 500-1000 zł),
3. szeroko wykorzystywana forma prawna,
4. może zostać założona przez jedną lub kilka osób,
5. jej założycielami mogą być nie tylko osoby fizyczne, lecz również osoby prawne,

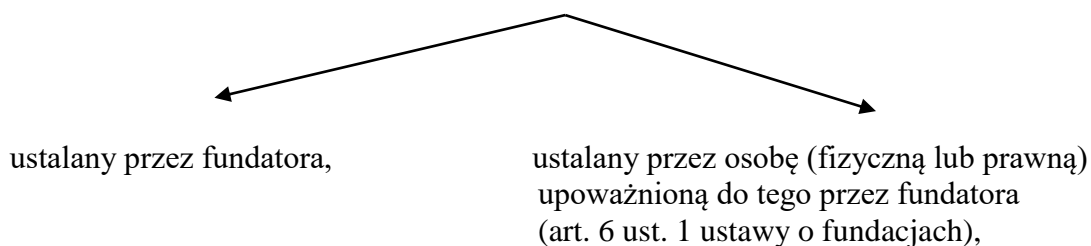
6. prostsza struktura organizacyjna w stosunku do stowarzyszenia,
7. może posiadać wyłącznie zarząd,
8. ewentualny dodatkowy koszt związany z koniecznością sporządzenia aktu notarialnego.

Statut fundacji

Obligatoryjne wymogi formalne statutu:

1. Wskazanie fundatora;

Statut fundacji

2. Sporządzony w formie pisemnej,
3. Pełnomocnictwo do ustalenia statutu powinno być udzielone w formie pisemnej.

Statut fundacji musi regulować:

1. nazwę fundacji,
 2. siedzibę fundacji,
 3. majątek fundacji,
 4. cele, zasady, formy i zakres jej działalności,
- uwzględnienie rodzaju działalności, jaki prowadzić będzie fundacja, a także jej zakres.

Ważne jest dostosowanie celów do aktualnie obowiązującego ustawodawstwa podatkowego oraz zadbanie o ich zgodność z ustawą o działalności pożytku publicznego.

5. skład i organizację zarządu, sposób powoływania oraz obowiązki i uprawnienia tego organu i jego członków.

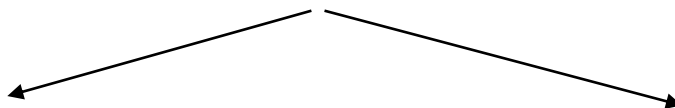
S t r u k t u r a o r g a n ó w f u n d a c j i .

- powołanie wyłącznie zarządu,
- możliwość powołania innych organy kontroli, rady programowej,
- określenie relacji pomiędzy tymi organami.

Dążenie fundatora do zachowania kontroli nad fundacją po jej formalnym powstaniu oraz samodzielności fundacji i jej zarządu.

S p o s ó b r e p r e z e n t a c j i .

osoby reprezentujące – prawo do zawierania umów w imieniu fundacji

- dwóch członków zarządu działających

- prezes zarządu.

łącznie, możliwe inne rozwiązania,

5. Działalność statutowa organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe powinny prowadzić działalność mieszczącą się w sferze zadań publicznych, określonych wliczonych w art. 4 ustawy o organizacjach pożytku publicznego i o wolontariacie. W zakres tych działań wchodzi (art. 4):

1. pomoc społeczną, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
2. zapewnienie zorganizowanej opieki byłym żołnierzom zawodowym, którzy

- uzyskali uprawnienie do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, inwalidom wojennym i wojskowym oraz kombatantom,
3. działalność charytatywną,
 4. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
 5. działalność na rzecz mniejszości narodowych,
 6. ochronę i promocję zdrowia,
 7. działanie na rzecz osób niepełnosprawnych,
 8. promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
 9. upowszechnianie i ochronę praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
 10. działalność wspomagającą rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
 11. działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
 12. naukę, edukację, oświatę i wychowanie,
 13. krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży,
 14. kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i tradycji,
 15. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
 16. ekologię i ochronę zwierząt oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego,
 17. porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym,
 18. upowszechnianie wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa,
 19. upowszechnianie i ochronę wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
 20. ratownictwo i ochronę ludności,
 21. pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
 22. upowszechnianie i ochronę praw konsumentów,

23. działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami,
24. promocję i organizację wolontariatu,
25. działalność wspomagająca technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz jednostki kościelne (jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego) w wyżej wymienionej działalności.

6. Działalność gospodarcza organizacji pozarządowych

Podstawa prawna:

- art. 34 Prawa o stowarzyszeniach
- art. 5 ust. 5 ustawy o fundacjach

Fundacje, stowarzyszenia i związki stowarzyszeń mogą prowadzić działalność gospodarczą. Fundacje wyłącznie w rozmiarach służących realizacji celów statutowych.

Wymogi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej:

1. zarejestrowanie jako przedsiębiorcy w KRS,
2. w statucie oprócz ogólnych regulacji dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej powinno się unormować przedmiot działalności,
3. do KRS podajemy kod i opis działalności zgodny z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD),
4. statut lub uchwała walnego zebrania, mogą powierzyć zarządowi prawo do określania przedmiotu działalności gospodarczej,
5. działalność gospodarcza może być prowadzona w dwóch postaciach:
 - bez wyodrębnienia organizacyjnego - działalnością kieruje bezpośrednio zarząd,
 - z wyodrębnioną jednostką organizacyjną (zakład) - powołaną przez zarząd,

Działalnością statutową kieruje zarząd, zakład zarządzany jest przez organ określony w statucie lub w uchwale zarządu.

Organ jest jednoosobowy (kierownik zakładu). Kierownik zakładu jest podporządkowany zarządowi. Do reprezentowania kierownik może być upoważniony przez odpowiedni zapis statutowy lub przez udzielenie pełnomocnictwa przez zarząd.

Ważne !

Przepisy Kodeksu spółek handlowych zezwalają na tworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej w celach niekomercyjnych, społecznie użytecznych – spółka bez przedsiębiorstwa.

7. Rodzaje większości w procedurze głosowania

W procedurach przewidzianych w wewnętrznych strukturach organizacji pozarządowych pojawia się problem związany z zastosowaną większością w procedurze głosowania. Współcześnie wyróżniamy trzy rodzaje większości:

Większość zwykła – podczas głosowania - więcej osób biorących udział w głosowaniu opowiada się za wnioskiem niż przeciw. Głosy wstrzymujące się nie są wliczane do wyniku. Głosy nie ważne nie są liczone.

Większość bezwzględna – podczas głosowania - liczba głosów za wnioskiem jest większa od sumy głosów przeciw i wstrzymujących się. Liczba osób popierających musi stanowić więcej niż 50% wszystkich głosów.

Większość kwalifikowana – większość przekraczająca połowę większość głosów, niezbędna do podjęcia uchwały przez dane zgromadzenie. Wyrażona procentem, np.: 60%, 70% lub ułamkiem, np.: 2/3, 3/5.

8. Krajowy Rejestr Sądowy

Jest to ogólnopolski rejestr prowadzony przez wydziały gospodarcze sądów rejonowych, w którym rejestrują się podmioty, np.:

- stowarzyszenia,
- fundacje,
- spółki.

Wydziały KRS znajdują się we wszystkich miastach wojewódzkich, w większych miejscowościach mogą to być dwa, trzy wydziały.

Cały rejestr jest podzielony na trzy części:

1. rejestr przedsiębiorców,
2. rejestr stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
3. rejestr dłużników niewypłacalnych.

Ważne !

Nowe stowarzyszenie/fundacja rejestrowane w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji, publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Dodatkowo, jeśli chce prowadzić działalność gospodarczą musimy zarejestrować się w rejestrze przedsiębiorców, który jest częścią KRS.

W KRS w rejestrze stowarzyszeń i innych organizacji rejestruje się m.in.:

- stowarzyszenia, ich jednostki terenowe posiadające osobowość prawną,
- związki stowarzyszeń,
- fundacje,
- nieposiadające osobowości prawnej organizacje pożytku publicznego,
- inne osoby prawne będące organizacjami pożytku publicznego,
- kościelne osoby prawne będące organizacjami pożytku publicznego,
- nieposiadające osobowości prawnej instytucje kościelne będące organizacjami pożytku publicznego.

Szczegółowy spis rejestrowanych w KRS podmiotów został określony w:

załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2002 r.

w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach.

Rejestr jest jawny – każdy ma prawo dostępu do zawartych w nim danych za pośrednictwem Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, która ma oddziały przy wszystkich sądach rejestrowych. Centralna Informacja wydaje (odpłatnie) informacje, odpisy, wyciągi i zaświadczenia z Rejestru – mają one moc dokumentów wydawanych przez sąd.

Wymogi rejestracji

Wnioski o rejestrację składa się na urzędowych formularzach. Wniosek złożony nie na formularzu, na formularzu błędnie wypełnionym albo wniosek nieopłacony podlega zwróceniu, bez wezwania do uzupełnienia braków.

W tej sytuacji zwrotowi podlega też opłata.

Jeżeli przy złożeniu wniosku popełnimy inny błąd formalny niż brak formularza,

nieprawidłowe jego wypełnienie lub nieuiszczenie opłaty sądowej, sąd może wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia braków (np. poprzez dostarczenie brakujących egzemplarzy statutu).

Formularze rejestracyjne do KRS

1. formularz podstawowy:

KRS-W20 – Wniosek o rejestrację podmiotu w Krajowym Rejestrze Sądowym

2. formularze uzupełniające:

KRS-WK – Organy podmiotu / wspólnicy uprawnieni do reprezentowania spółki (informacje o organie uprawnionym do reprezentacji podmiotu, osób wchodzących w jego skład oraz sposobie reprezentacji). Podajemy informacje o zarządzie, komisji rewizyjnej, radzie fundacji itp.

KRS-WF – Założyciele (informacje o osobach wchodzących w skład komitetu założycielskiego lub osobach zakładających organizację). Załącznik KRS-WF nie jest wymagany, jeżeli został powołany organ upoważniony do reprezentacji, czyli zarząd.

- fakultatywne :

KRS-WA – Oddziały, terenowe jednostki organizacyjne

KRS-WH – Sposób powstania podmiotu (jeśli powstał jako połączenie innych podmiotów)

KRS-WM – Przedmiot działalności (tylko jeśli zgłaszamy jednocześnie wpis działalności gospodarczej do rejestru przedsiębiorców)

3. inne:

KRS-ZN – Sprawozdania finansowe i inne dokumenty

KRS-W-OPP – Wniosek o wpisanie informacji o uzyskaniu statusu organizacji pożytku

Formularz KRS-W20 wpisuje się w nim:

- nazwę i wydział sądu,
- rodzaj dokonywanej rejestracji (zarejestrowanie albo przerejestrowanie z innego rejestru),
- określenie formy prawnej organizacji,
- adres do korespondencji,
- dane pełnomocnika procesowego,
- treść zgłoszenia (np. powstanie organizacji, przyjęcie statutu lub dokonanie zmiany statutu, siedziby).

Do wniosku o rejestrację stowarzyszenia załączamy:

- statut,
- protokół z zebrania założycielskiego,
- listę członków założycieli,
- podjęte na zebraniu uchwały o powołaniu organizacji, o wyborze komitetu założycielskiego, ewentualnie o wyborze zarządu, o wyborze organu kontroli wewnętrznej.

Wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w dwóch egzemplarzach. Wszystkie dokumenty powinny być oryginałami lub kopiami notarialnie poświadczonymi (trzeci komplet dokumentów powinien zostać w stowarzyszeniu).

Do wniosku o wpis fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego należy dołączyć (art. 19 ust. 2 ustawy o KRS):

- oświadczenie o ustanowieniu fundacji (akt notarialny lub inny dokument, zob. część dotyczącą aktu fundacyjnego);
- statut (w dwóch egzemplarzach, a jeżeli obszar działania fundacji ograniczony jest do jednego województwa – w trzech egzemplarzach);

- uchwały o powołaniu organów fundacji – uchwały te mogą być podejmowane przez różne podmioty, np.: Radę Fundatorów, Radę Fundacji i odnosić się do powołania stosunkowo różnych organów – uchwały podejmowane są na posiedzeniach, z których sporządza się protokół;
- uwierzytelnione notarialnie wzory podpisów osób upoważnionych do reprezentowania fundacji (dotyczy fundacji prowadzących działalność gospodarczą),
- oświadczenie wskazujące ministra właściwego do nadzoru (jeżeli zostało złożone).

Instrukcja wypełniania formularza

- Formularz trzeba wypełnić w języku polskim, czytelnie, na maszynie, komputerowo, lub odręcznie, wielkimi, drukowanymi literami,
 - Wypełniamy tylko jasne pola,
 - Wszystkie pola, których nie wypełniamy (nieważne z jakich przyczyn) należy przekreślić (przekreślenie ukośne przez całą rubrykę, tak aby było jasne, że kreska nie została postawiona przypadkiem),
 - W polach, w których istnieje możliwość wyboru, trzeba wstawić znak X w jednym z kwadratów, (chyba, że instrukcja pod polem informuje że, w przypadku gdy zawartość pola w ogóle nie dotyczy organizacji, pole trzeba przekreślić).
 - Brak przekreślenia oznacza informację, że organizacja zapomniała wpisać właściwą treść.
 - Formularze muszą być wypełnione czytelnie (stąd zasada drukowanych liter),
- a także podpisanie przez osoby upoważnione.

Oplata rejestracyjna

Stowarzyszenia na podstawie art. 17 ust. 4 Prawa o stowarzyszeniach, a fundacje na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o fundacjach, były zwolnione z opłat z tytułu rejestracji w KRS. Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r. nr 167, poz. 1398) zniosła od marca 2006 roku zwolnienie z opłat dla fundacji (uchyliła art. 8 ustawy o fundacjach), a art. 52 ww. ustawy zniósł też pośrednio zwolnienie z opłat dla stowarzyszeń.

Interpretacja przepisów prawa w tym zakresie nie jest jednak jednolita.

Organizacje uiszczają opłaty za:

- rejestrację w KRS,
- wpis do rejestru przedsiębiorców (jeśli rejestrują działalność gospodarczą),
- ogłoszenie wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (jeśli rejestrują się w rejestrze przedsiębiorców).

Opłaty zawsze uiszczamy przed złożeniem wniosku. Opłatę wpłacamy do kasy w sądzie lub na rachunek bankowy. Dowód opłaty dołączamy do składanego wniosku.

Na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości – <http://www.ms.gov.pl> znajduje się wykaz rachunków bankowych wszystkich wydziałów KRS. organizacje prowadzące działalność gospodarczą mają obowiązek publikacji informacji zgłaszanych do rejestru w Monitorze Gospodarczym i Sądowym (art. 13 ustawy o KRS). Opłata w tej wysokości obowiązuje od 18 maja 2012 r.

Zarówno fundacja, jak i stowarzyszenie mogą starać się o zwolnienie z opłat sądowych np. za rejestrację w KRS, za rejestrację w rejestrze przedsiębiorców.

Nie można jednak być zwolnionym z opłaty za ogłoszenie Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (art. 104) - organizacjom społecznym, których zadanie nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych w ich własnych sprawach prowadzonych w związku z działalnością społeczną, oświatową, naukową, kulturalną, sportową, dobroczynną i samopomocową, w zakresie ochrony konsumenta, ochrony środowiska i opieki społecznej.

Opłata za rejestrację

Forma prawna organizacji	rejestracja	Zmiana wpisu w rejestrze	Wykreślenie z rejestru
Fundacja	250 zł	150 zł	300,00 zł
Stowarzyszenie	0 zł	0 lub 150	300,00 zł

Opłaty za rejestr organizacji prowadzących działalność gospodarczą

Forma Prawna	x	Rejestracja	Zmiany wpisu w rejestrze	Wykreślenie z rejestru
Fundacja	Rejestr przedsiębiorców	500 zł	250 zł	150 zł
/Stowarzyszenie	Ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym	100 zł	250 zł	250 zł

Podsumowanie

Przepisy prawa gwarantują prawo do zrzeszania się, jednocześnie umożliwiają obywatelom rozwijanie własnej aktywności w różnego rodzaju organizacjach społecznych, kulturalnych czy też gospodarczych. Wzrost aktywności mieszkańców w szczególności jest charakterystyczny dla mieszkańców małych jednostek pomocniczych gmin ale również występuje na obszarze gminy i powiatu jako podstawowych jednostek zasadniczego podziału terytorialnego państwa. System prawa zezwala na funkcjonowanie stosunkowo różnorodnych organizacji o mniej lub bardziej rozbudowanej strukturze wewnętrznej.

Opracowany Poradnik ma na celu przedstawić dwie formy prawne z uwzględnieniem aspektów praktycznych przygotowania dokumentacji oraz zarejestrowania tych organizacji pozarządowych.

Poradnik w założeniach twórców powinien wpłynąć na wzrost spontaniczności i zaangażowania mieszkańców małych wspólnot i przyczynić się do rozwiązywania problemów lokalnych.